

BISERICA și ȘCOLA.

Fóia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacțiunii.

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD

Organisarea bisericii în perióda a dóua.

O îngrijire de căpeteniă a bisericii a fost în tot timpul: a susținé și activa cu tótă sfințenia în agendele, cari o privesc, caracterul său pozitiv divin, exprimat în cuvintele Mântuitorului: „cum aud judec, și judecata mea dréptă este, căci nu caut voia mea, ci voia Tatălui meu, carele m'au trimis.“

Acestui caracter pozitiv divin al bisericii i-sa dat espressione atât prin formularea doctrinii, sêvêrșită în perióda a dóua, cât și prin staverirea formularelor de rugăciune și preste tot a modului, în carele au a-sê sêvêrși actele sfinte în cultul dumneșiesc. Tot de susținerea acestui caracter pozitiv divin a fost inspirată biserica și în organisarea sa: în normarea și regularea cercului de activitate și competență al tuturor factorilor, cari constituiesc organismul bisericii, precum și în regularea raportului său față de stat.

a) Raportul bisericii față de stat.

Prin trecerea lui Constantin cel mare la creștinism, prin decretarea religiunii creștine de religiune a statului, cu începere dela Constantin și cu deosebire dela Teodosiu cel mare, biserica și influința bisericii asupra societății omenesci întră în un nou stadiu, și anume: 1) biserica sê recunósce de stat de factor chemat a conduce vieța și desvoltarea poporului în spirit creștinesc pre tóte terenele; 2) legile statului încep a avé un caracter mai creștinesc; și 3) biserica esercéză în acéstă periódă o însêmnată influință asupra vieții politice și sociale a poporului.

Libertățile, seau imunitățile, cari le-a obținut biserica dela stat în acéstă periódă sunt de trei categorii, și anume: locale, reale și perso-

nale. Sub imunitate locală înțelegem dreptul deasil dat de împérați bisericeilor creștine, astfel, că în timpul, cât se află cineva în biserică, nu putea fi atacat și urmărit de nimenea. Prin dreptul acestor pre de o parte s'a ridicat vađa bisericeilor creștine, ér pre de alta în multe casuri s'a evitat de a-sê esecuta sentințe pripite și nedrepte. Sub imunitate reală înțelegem: favorul acordat bisericii de a căsciga și avé avere propriă ca subiect de drept, ca persoană morală, juridică, și ca averile bisericesci sê fiă scutite de sarcinile publice.

Sub imunitate personală înțelegem: eliberarea persónelor apărținétore ierarchiei de ori ce sarcină publică și de servițele, pre cari cetățenii le prestatu statului, precum și eximarea fețelor bisericesci de sub jurisdicțiunea judecătorielor civile, și supunerea lor numai judecătoriei bisericesci în tóte casurile, afară de casul, când erau învinovățite pentru crime grave. Împératul Constantin a dispus, ca episcopii atât în cause civile, cât și în cause criminale sê fiă judecați numai prin sínóde. Cu privire la creștini biserica a ținut cu tótă rigórea la principiul, că nici un creștin nu pótésê fiă judecat în afacerile sale de divergință prin judecătóri de altă religiune; ér cu privire la prești a dispus, că nici unui preot nu-i este iertat sub pedepsă de destituire din funcțiune a acusa în casuri de divergință pre colegii sêi înaintea forului civil, ci numai înaintea forului bisericesc al acusatului. Preste tot forurile bisericesci aveau întâietate față de forurile civile; ér pentru esecutarea sentințelor aduse de forurile bisericesci statul în casuri de lipsă le dedea totdeuna

ajutoriu necesar. Forurile bisericesci nu dictau numai pedepse spirituale, ci după gravitatea vinii puteau dicta și pedepse în bani, arest și esiliu precum și arest. Numai la mörte nu puteau judeca forurile bisericesci, din motivul, că această pedepsă nu poté sê convină cu forurile bisericesci, cari sunt chemate a reprezenta în lume îndurarea cea nemărginită a lui Dumnezeu față de neamul omenesc.

Când amintim favorurile acordate de stat bisericescce crestine în această periódă, — adaogem tot de odată, că din cauza acestui raport de intimitate, — biserica a suferit și însemnate daune și greutăți atât în trecut, cât și în ziua de astăzi.

Spre a înțelege și a poté sê aprețuim aceste greutăți înregistrăm aici următoarele:

Raportul cel intim, carele s'a dezvoltat cu începere dela Constantin cel mare în a doua periódă a istoriei bisericesci, — s'a dezvoltat din o necesitate reclamată chiar de stat și de interesele statului. Statul este organismul social cu menițiunea de a susține ordinea și siguranța publică a cetățenilor, — și în același timp prin instituțiunile sale, prin o bună administrațiune și prin instituțiuni folositóre a promova interesele și capacitatea de dezvoltare a cetățenilor.

Este fapt apoi, că statul nu poté realiza scopurile sale fără religiu ne, fără a respecta și a ajuta prin ținuta sa față de biserică înaintarea cetățenilor în religiozitate, și moralitate. Această necesitate o-au recunoscut împărații romani crestini din periódă a doua a istoriei bisericesci. Și pentru această necesitate au recunoscut împărații crestini libertatea ei de acțiune și dezvoltare.

A recunoscut libertatea de acțiune a bisericii, și binefacerile, cari le poté face chiar statului biserica prin propagarea și întărirea sêmțului de pietate creștinescă între cetățeni; dar ideile și preocupățiunile rămase din lumea pagână despre omnipotența statului, — au făcut și de aici înainte mari pedeci în dezvoltare prin amestecul puterii de stat în afacerile bisericii. La acest amestec au contribuit mult următoarele împrejurări și anume: 1) Statul pentru că a acordat bisericii libertatea și favoruri materiale, accepta dela biserică, ca sê-i facă contraserviții, sê-i servescă intereselor sale, cari nu erau totdeauna compatibile cu scopurile bisericii. 2) Înmulțindu-se eresurile în biserică, ereticii adese ori învoca puterea de stat, sê întrevină ca judecatori între dênșii și între reprezentanții doctrinei bisericii. 3) Recunoscând împăratul Constantin cel mare libertatea biseri-

cii, și acordându-i favoruri însemnate, a luat asupra și tot de odată îngrijirea de a înlesni activitatea bisericii prin ajutoriu puterii de stat.

Pentru angajamentul de îngrijire și de sprijin al bisericii din partea statului, Constantin a luat pentru sine titlul de: „episcop în afacerile esterne ale bisericii”; ér unii împărați de mai târziu interpretând greșit angajamentul de îngrijire și titlul de „episcop în cele esterne”, — și-au permis amestec direct și în afacerile interne ale bisericii, și chiar și în afaceri de credință.

Din cauza amestecului unor împărați în afacerile bisericii s'a născut în mai multe rânduri în această periódă conflicte între biserică și între stat. Încontra acestui amestec al împăraților în afacerile bisericii, provenit și provocat cu deosebire prin eretici, — biserica a pășit totdeauna cu totă resoluțiunea susținându-și în afacerile ei interne deplină autonomiă; și astfel casurile de ingerință din partea statului în afacerile bisericii n'au fost, și n'au potut fi justificate prin nimic, ca sê potă servi de basă de drept.

După litera și spiritul evangheliei biserica este organism autonom; și de acest spirit a fost condusă biserica și reprezentanții ei în raportul față de stat. În acest spirit a esplicat Episcopul Hosiu din Cordova împăratului Constantin ținuta, ce trebuie sê-o observe față de biserică, dîcându-i, sê nu se amestece în afaceri, cari privesc numai biserica ca atare, căci, — precum cel ce ar îndrăzni a-i lua împărăția, s'ar împrotivi voinții lui Dumnezeu: tocma așa dênșul (Constantin cel mare) s'ar face vinovat de o mare crimă, dacă s'ar ingera în cestiuni, cari privesc numai biserica. Tot în această direcțiune și în acest spirit au apêrat autonomia bisericii și Atanasiu cel mare, Vasiliu cel mare, Ioan Chrisostom, Ambrosiu, Augustin și în genere întrégă biserica.

(Va urma.)

Procanonul lui Petru Maior.

(Continuare.)

Dar acéia încă nu se poté tăgădai că dintr'un început besericile și scaonele acélea în care au fost Apostolii pururea mai mare autentie au avut întru învățatura și întru răschirarea îndoiialelor de cât céle lalte. Căci fiind întru acélea Besericii mai multa vreme Apostolii nu fără pricină socotea părinții nostri, că acelea Besericii mai curat și mai bine știu învățatura și trădania Apostolică. Drept acéia când se stărnea vre-un eres sau vre-o price la acélea Besericii mai ales alerga părinții nostri, și judecata și senten-

ția acelora Beserici mai multă cinste avea de cât a celor-lalte. De acéia e că Roma veche pururea au avut mai mare autentie cu judecata și cu sentenția sa la sobóre și întru alte prici ce se stârnea în Beserică și până de la răsărit cercă părinții sentenția Romei vechi. Căci petrecând nu puțină vréme la Roma însuși coriféii Apostolilor și acolo sfârșindu-și viața Petru și Pavel nu era îndoială cum că mare vistiériă de învățături și mai pe larg și mai rășchirat de la aceiași mai marii Apostolilor au răm s acolo. Se cuvinea dară mai ales pe vrémile céle de'ntăiu, când nu era încă preste tot rășchirată învățătura Apostolilor, adesea părinții cu Roma să se sfătuiască despre lucrurile Besericii și sentenția Papei să o cérce.

Alta încă iaste de-a lua aminte; fiind-că besericile tóte trăbuia să țină unința învățaturii și să aibă la olaltă împărtășire. Iar acésta se face știind ce cred și ce obiceiú au tóte besericile; nici putându-se acésta a se dobândi mai lesne de cât prin Episcopul Romei vechi, căci fiind Roma capul a tótă lumea și cetatea cea împărătescă de tóte părțile, acolo cura ómenii; drept acéia Episcopul Romei prea lesne putea ști obiceiurile a tóte besericile, așa dară printr'insul fiește-carea Beserică singuratică putea ști sentenția, judecata, înțelesul și obiceiurile a tóte besericile. Și întru acest înțeles se putea zice Roma ținta uninții. Fînd-că ziseiu, acéstea așa cine nu véde, că Episcopul Romei, fruntea autentia, trăbuia să știe întré hotărîrea tuturor pricilor. Însé acéstea ce se făcea atunci din lipsă și pentru binele și pacea și liniștea besericilor, au început apoi a le întórce unii, a le întórce în drepturi, în mândrie, cât încă în suta a 4-a a fost marele Vasile a zice despre beserică Romei, „scărbítum'am de mândria Besericii acéia,” până mai pe urmă avénd Romanii ideia împărățirii, cum că Roma óre când au fost monarha a tótă lumea, întru céle politicéști, il făcură pe Papa monarh și întru céle besericéști și întru céle politicéști, și de n'ar fi sculat Dumneđeu barbați înțelepți și deprinși în învățaturile sfinților Părinți și cu frica lui Dumneđeu, precum pururea au fost Galii și acum sînt mai ales Germanii, acum tocmai comedie ar fi din Beserică lui Dumneđeu. Ce bună nădejde ne dau Germanii, că încet, încet tóte vicleniile se vor isgoni din Beserică lui Dumneđeu și vom mai ajunge odată la dragostea cea dintăiu, și se va rușina vrăjmașul némului ómenesc, carele de multă vréme ridea de noi și-și bătea joc. Numai întru acésta toți cu un gând și cu un cuget trébuie să ne nevoim, ca céle vechi ale Besericii să ne învățăm și întru învățătura sfinților părinți să ne deprindem, ca să cunoștem ce e al nostru și ce a altuia, și precum ce iaste a altuia nu trébuie să răpim sau să tăgăduim, așa și ce cunoștem chiar a fi a nostru tare să păzim, să apărăm, să scutim, nici robi nimărui să nu ne facem, că spre slobozire ne-au chemat Dumneđeu și fii și moșteni sîntem.

CAP. XVIII.

Puterea și stăpânirea tuturor Arhierieilor iaste întocma și din urzire nehotărîtă.

Din firea epitropii și a urmării scaonului să înțélege, cum că cela ce urméză în scaon cuiva, aceiași putere cu acela, cui acesta urméză, are. Fînd dară că Arhieriei sînt următori scaonelor Apostolilor, precum în capul de sus am adevérit, acea putere și stăpânire carea au avut Apostolii, după Apostoli, pe lângă Arhieriei tótă au răm. Însé acésta putere întocmai a fi fost întré toți Apostolii, și a nu fi fost întré Apostoli nici o osebire întru stăpânire, luminat am dovedit în cap. 6. Așa dară asemenea și întocmai iaste acéia și în următorii lor. Nu iaste de cât acéia osebire întré Arhieriei; ci precum unul așa și altul are putere deplin de-a învăța tótă lumea, după cuvéntul Mântuitorului: „Mergénd, învățați tóte limbele, Mat. cap. 28 și 18.” Asemenea au toți putere în tótă lumea a lega și a deslega, că Mântuitoriul n'au contenit puterea legăturii și a deslegăturii numai la un loc, numai la o cetate, numai la o țară, ci fără deosebire și nehotărît grăiaște: „Căroră veți lăsa păcatele lăsa-se-vor lor, ori căroră veți opri, oprite sînt; Ioan, cap. 20 și 21.” Cu un cuvént macar că mai marii noștrii de pe vrémea Apostolilor încă au despărțit lumea în Eparhii și o Eparhie au luat'o un Arhieriu, alta altul și s'au pus hotaré ca unul să nu trecă, nici să să améstice în Eparhia altuia, acésta numai ca să nu fie gălcévă și price întré Arhieriei și laos (λαός), întru popóre s'au făcut. Ce puterea Arhieriei, precum iaste deplin în Eparhia sa, așa din urzirea și isvodirea ei în tótă lumea iaste, și precum póte Arhierieul poronci și povățui eparhia sa, așa întocmai are drept de-a paște și pe alți creștini în tótă lumea pe supt sóre. Cu care drept iaste datoriu a se folosi când lipsa Besericii pohtéște, nici atunci nu se socotéște a călcanónele Arhierieul, trecénd hotaréle eparhiei sale.

La acéstea privind sfinții părinți pururea când lipsa besericii așa pohtea, nu smântat, nici s'au rușinat, nici lucru fără de lége a fi au socotit ca să trecă hotaréle eparhiei sale și prin eparhiele altora. Arhieriei să hirotonéscă preoți și alte slujbe arhieresti să lucréze. Așa sf. Athanasie, au făcut, precum scrie Socrat, în cartea istorii 2, cap. 24: „Iar Athanasie prin Pilusiu s'au dus la Alexandria, și în tóte cetățile la care vinea au învățat și au îndemnat ca să se feréscă de Ariani și să cuprindă pre cei ce mărturisesc omousion (ομοούσιον). În unele besericii și hirotonii face.” Aceiași mărturiséște Theodorit despre sf. Evsevie, Episcopul Samosatelor. „Că acesta înțelegénd multe besericii a fi lipsite de păstori înbrăcându-se în haine cătănéști, și acoperindu-și capul cu coif, au încungiurat Siria și Finichia și Palestina; și au hirotonit preoți și diaconi și alte diregători besericéști au plinit. Iar de se întâlnea când-va cu episcopii carii una înțélegea cu dânsul în învățatură, i-au făcut mai mari besericilor celor lipsite, cartea

Ist. 4 cap. 12^a. Despre același Evsevie, în cartea a 5-a, cap. 4 zice Theodorit: „Marele Evsevie întorcându-se din isgonire, pe Acachie, a căruia mare iaste vestea în Veria, l'au hirotonit episcop; iar pe Theodot în Ierapol, a căria viață pustnică până ăstă-ți toți o laudă. Iar pe Evsevie al Halchidonului, iar a Corului nostru pe Isidor și pe Evloghie păstoriu Edesei l'au hirotonit; iar pe Protogheu Carenilor l-au făcut mai mare. Mai pe urmă pe Mărin l'au hirotonit episcop Dolihiei“. Sf. Epifanie încă au hirotonit diacon și preot pe Paulinian, afară de eparhia sa, a căria lucruri ascultă ce pricină aduce și cum să apără: „Macar că toți episcopii beséricilor au supt sine besérici, de care se vęd a avea grija și nime peste măsura altuia nu se întinde; totuși mai nainte iaste de cât tóte dragostea lui Hristos, întru carea nici o viclenie (simulatio) nu iaste, nici nu trăbue să se socotescă ce s'au făcut, dar în ce vréme și cum, și în ce, și pentru ce sa'u făcut. Sf. Epifanie în epistolia cea cătră Ioan Ierosolimiteanu.“ Adică despărțite sînt eparhiile, unui episcop iaste una încredințată, altuia alta. Dar acésta e den orânduiala Beséricii. Drept acéia când lipsa Beséricii așa aduce cu sine, precum întru început putérea și stăpânirea n'are margini. Cum am putére în Eparhia mea, așa și întru a altuia; una iaste Arhieria întru toți, nu are întru unul mai mare putére de cât întru altul, nici într'un loc iaste mai mică de cât întru altul: „Macar că păstori mulți sîntem, tot o turmă paștem, și oile tóte care Hristos cu singele său și cu patima le-au căpătat a le aduna și a le cruța ne îndătorim. Sf. Chiprian, epistola 78^a. Același sfânt părinte în cartea despre Unița Beséricii, zice: „Episcopia una iaste a căria parte de la fies-te-carele întreg (in solidum) să ține.“ Nu unul mai mult de cât altul, ci fiește-carele întreg, întocma, in solidum, adică întregă tótă păstoria Beséricii o ține fiește-carele Arhieriu, că acéia însemnéză acel cuvânt politicesc in solidum, cu carele Sfântul aci grăiaște. Sf. Ieronim în epistola cea cătră Evagrie zice; „Ori unde va fi episcopul, macar la Roma, macar la Evgubiu, macar la Constantinopol, macar la Reghbio, macar la Alexandria, macar la Taviu, acéiași preoție are. Putérea avuției și umilința sărăciei sau mai înalt, sau mai de gios pe episcop nu-l face, altmintrelea toți următorii Apostolilor sînt“. Dar să auzim mai pe urmă pe Sf. Grigorie Dialogul, carele macar că era episcopul și Papa Romei, totuși zice, că nu póte poronci altor episcopi fiind că toți îi sînt frați, iar nu robi, nici fii: „Te ai nevoit fericirea ta și de acésta a ne înștiința, cum că acuma nu scriu unora trufașele acélea cuvinte, care din rădăcina deșertăciunii au eșit și mie îmi grăești zicënd: Precum ați poronci, care cuvânt de poroncă, mă rog, de la auzul meu să-l depărtați, că stiu cine sînt, cine sînteți, că cu locul îmi sînteți frați, cu năravurile părinți. Nu dară am poronci, ce céle ce sînt folositóre m'am nevoit a vi

le aduce aminte. Totuși nu te aflu pe fericirea ta acésta însuși, ce v'am adus aminte să fie vrut desevêșit a o ținea. Că am zis, că nici mie, nici altuia cuiva ceva de acest fel nu trăbue să scrieți.“ Și iar în prologul epistoliei, carea cătră mine, carele am oprit, o ați îndreptat a trufașii numiri cuvânt, zicëndu-mă pe mine **Papă a tótă lumea**, l-ați tipărit. Carea mă rog, sfințenia ta cea mie prea dulce, ma mult să nu faci. Că de la voi să trage, ce altuia mai multă de cât să cuvine i să dă. Că cu nu cu cuvintele cerc să mă sporesc, ci cu năravurile. Nici nu socotesc a fi cinste întru carea cunosce că frații miei cinstea sa o pierd. Pentru că cinstea mea iaste Besérica a tótă lumea. Cinstea mea iaste cea tare a fraților miei vigóre. Atunci eu sînt cu adevêrat cinstit, când fiește-căruia, cinstea ce i se cuvine nu i se neagă. Că de mă zici sfințenia ta pe mine **Papă a tótă lumea**, tăgăduști pre tine acésta ce pre mine mă mărturisești a fi tot. Dar acésta de parte să fie tot. Epist. cătră Evloghie Alexandreanu^a.

CAP XIX.

*Din titlurile ce să dxu Papei nu urméză (ca)
Papa să aibă mai mare putére de cât ceia-lalți
arhierei.*

Între céle-lalte cu care se nevoesc Italianii a arăta, că Papa are mai mare putére de cât ceialalți arhierei și că-i monarh în Besérică, aduc înainte și acésta, că Papa pururea au fost împodobit cu mari nume și titluri de cât ceia-lalți arhierei. Dar cu tóte titlurile acéstea, nimica nu se pot ajuta talianii. Pentru ca **întăiu**: Din titluri numai nu urméză să aibă, cela cui se dau titlurile, acéia ce însemnéză titlurile. Au nu se chema și Nestorie eresiarhul prea sânt arhiepiscop, precum și céia-lalți episcopi și buni și rói. Și cine va trage de aci, că Nestorie au fost sfânt și toți cei ce se împodobesc cu acest titlu întru sfinți trăbuesc să se numere? Au pentru că un împérat sa chiamă prea putérnic, nime nu-l va învinge? **A d o a o**: Titlurile ce să da de de-mult episcopului Romei vechi se da și altor episcopi. Cumu-i să se chame **Papă**. Au nu Chiprian și Chiril Alexandreanu și alți episcopi avea acest titlu? Acésta numai acela o va tăgădui care de tot e străin în istoriă și în céle vechi ale Beséricii. Și știm, că acésta numai Roma și Episcopul ei Grigorie, în suta a 11, în Soborul cel de la Roma au poronci, ca de aci înainte numai Episcopul Romei vechi să se chame **Papă**, iar la noi și acum și preoții cei proști să chiamă **papă**, și preoții cei mari protopapi, în carea ținem obiceiul cel de de-mult, carele tuturor clericilor le da nume de **papă**. Daril chiamă pe **Papă** și Episcopii și Arhiepiscopii și Patriarhii, prea cinstit părinte; așa dar **Papă** iaste părinte și dascal și episcopilor, așa îl chiamă Sfântul cel mare în epistolia cea cătră Damaso, unde îi zice: **P r e a c i n s t i t e P ă r i n t e !** Dar ia sama că episcopii și pe alții episcopi îi chema părinți, nu nu-

mai pe Papa, însă deobște și întré sine se chema frați, și pe Papă îl chema soț și frate. Acélași, Marele Vasilie și pe Sf. Athanaste în epistola 82 îl chiamă părinte, prea cucernice, și în epistola cea cătră apuseni zice: Prea cinstitul părintele nostru Athanasie; iar în epistola 108 lui Evsevie al Samosatelor îi zice: Părinte lui Dumnezeu prea iubite. A treia. Când scria Arhieriei la Roma unii îi da titluri mari Papei, au pentru ca Roma acélea le pohtea și le aștepta și părinții nu se puneau împotriva, ca să nu să împédice alte lucruri mai mari prin pricile céle pentru nume? au une-ori unii îi da ca dóră era om cu viață sfântă și vitejaște în ceva price asupra ereticilor, iproci. Însă cine nu véde că dintre acéstea nu se pot face drepturi, nici nu se pot lua pentru toți Papii. Sf. Chirill Alexandrénul, scriind la Chelestin Papa, îl numéște părinte, dar de acelaș Chelestin vorbind în cărțile céle cătră alții date, cumu-i în cea cătră Iuvenal, episcopul Ierusalimului și în cea cătră Nestorie, pururea îl numéște frate și împreună slujitor, altmíntrelea îl numéște în față, altmíntrelea pe din dos, unde vorbéște cu îndrăznélă. Drept acéia dară, vréi să-mi arăți drepturile Papei céle deobște, pohtesc și cu glas încet strig de airea nu din epistoliile céle cătră Papa, nici din engomiuri își aduce dovediri. Că multe titluri au dat părinții Papei, au pentru ca să nu facă gălcévă pentru nemica, dară Roma le pohtea. Au pentru că era în nevoi, în strănsori sau ei sau credința, pentru acéia în tot chipul scria ca să li să dea ajutor. Au unuia Papă numa da ceva titlu mare pentru vre-o faptă a lui vestită, carea nu se póte trage la toți. Au vr'un părinte dintru părerea și duhul séu da, carea nu se póte zice înțelesul a tóte Besérica. A p a t r a. Bine știi, că Papa pururea au fost Patriarh în tot apusul, și de la Roma apusul au avut propoveduirea Évangeliu, și pentru acéstă pricină în multe ale episcopilor să amesteca și multe titluri de la acéia și avea. Acéstora Roma era maică, dăscălița, doică, iproci. Au dară cu dreptul acéstea le va pohti Roma și de la noi și de la tot răsăritul? A c i n c e a. Sînt unele titluri a Papei mai de curând aflate, de când adecă s'au ivit monarhia. Dar acéstea precum sînt înoini așa nu trábue nici să le pomenim.

CAP XX

Despre titlu acela: Episcopul Episcopilor și Părintele Părinților,

Nu puțină dovadă pentru înălțarea și monarhia Papei să năzăréște Italianilor a fi titlul acéla mai cu samă: Episcopul episcopilor, carele numai Papei, zic ei, că s'au dat pururea și cela-lalt, părintele părinților. De unde zic, că precum mirénii poporéni sînt supuși episcopilor séi ca la niște stăpâni și părinți și întru tóte acelea duhovnicéști de la ei atárnă; așa și episcopii csînt supuși Papei ca la un stăpân și părinte a lor întru tóte. Dar réu să înșală, au ne-

înțelegénd putérea și firea titlurilor, au scornind titluri pentru Papa, care nici odinióră nu i s'au dat, au trăgénd asupra tuturor episcopilor céle ce Papa le-au avut cu privire la cei de la apus. Și cu ce dovadă m'ar face să cred că Papa s'au chiebat pe zilele céle bătrâne episcopul episcopilor. Din Tertulian, zic ei, și din Chiprian om arăta. Că Tertulian în cartea cea Despre rușinare, așa vorbéște despre Papa: „Auz că s'au vestit poroncă încă p e r e m p t o r i a (desévêșit) prea marele Arhieriu, adică episcopul episcopilor zice: Păcatele curviei și ale preacurviei le iert celor ce s'au plinit pocăința sa“. Italianii cei pricepuți nu tăgăduesc cum că Tertulian în ciufșag (în batjocură), dá acéstea titluri Papei și-i batjocorește, când îl chiamă episcopul episcopilor. Dar totuși dintru acéstea se véde, zic ei, ca Papa pe vrémea lui Tertulian avea acel titlu și i-l da pravoslavnicii, că de nu ar fi fost n'ar fi pomenit de dênșul Tertulian. Ba și Chiprian după Tertulian pomenéște de acel titlu în Soborul care l'au adunat asupra lui Papa Ștefan: „Nimene dintru noi (zice) după socotéla sa se face pre sine episcop episcopilor, și ca tiranii cu frica să siléscă pe soții séi să asculte de el.“ — Unde chiar se véde că de Papa Ștefan vorbéște. Eu așa zic, că de vei lua cât de puțin aminte la cuvintele lui Tertulian, vei vedea că din cuvintele lui nu urméză pe acelea vremi să fi fost la pravoslavnici acel titlu a Papei, ci Tertulian l'au aflat întâi ca să batjocorească pe Papa, Zice Tertulian: „Prea marele Arhieriu, adică episcopul episcopilor.“ Póte că atunce se chema Papa prea arhieriu, precum și alți episcopi, dar când da ceva poroncă, episcopii nu-și lua șie titluri, póte că Papa aci doar și-au dat acel titlu, au cel ce i s'au spus lui Tertulian de poronca acéia, doar au numit pre Papa prea mare arhieriu. Deci el mániindu-sé că Papa au dat poroncă ca acéia cu numele séu și cu autentie ca acéia l'au luat în răs, și cu ironie zice: Ah, prea marele Arhieriu! mare om! prea puternic, adică episcopul episcopilor! pentru că dá poroncă și (la) alți episcopi, gândea Tertulian că Papa numai cu putérea sa, făr' de judecata altor episcopi au dat acea poroncă, cu carea să vedea a poronci și a să arăta mai mare de cât ceea-lalți, episcop episcopilor. Bine vezi den părțiceua cum că ea numai den capul séu au dat acel titlu, episcop episcopilor, carea iaste óre-cum tălcuirea titlului, prea mare arhieriu, de Tertulian spre batjocură aflată. Așijderea prea lesne veți că și Sf. Ciprian nu aduce acel titlu înainte ca când ar fi în practică și l-ar da creștinii Papei, ce numai pentru lucrarea Papei Ștefan, că poroncea tuturor în Africa și episcopilor, ca întru lucrul botezului ereticilor, una cu dânsul să înțelegă și să crédă. Care lucru nu l'au suferit Sf. Chiprian, cređénd că episcopul nu are episcopi; iar cela ce poroncește ca Papa Ștefan să face, să arată nu cu titlu, că acésta nici Papa Ștefan n'au făcut, ci cu

faptă episcop episcopilor, din capul său și după socotela sa. Și din cuvântul acela după socotela sa, încă toți vedea că creștinii nu dă Papei acel titlu: „Mai iaste încă (zice Chiprian), ca fieste carele dintră noi să spună judecata sa despre această întrebare, ce pre nimenea să nu judece sau să scotă de la împărțășirea sa pre cel ce altmintrelea nu ca noi va ținea, că nime dintră noi, după socotela sa, să face pre sine episcop episcopilor, și ca tiranii să silască pre soții săi să asculte de el. (Va urma.)

Biserica nouă.

Din părțile Orăzii-mari ni-se trimit spre publicare următoarele:

În împrejurările grele, în cari trăim, sêmțim bucuria îndoită, când putem aduce la cunoștința Onorabilului public și câte un lucru îmbucurătoriu. De atare lucru vrednic de totă lauda și demn de imitat putem înregistra zidirea bisericei nouă din Abramul superior cu filia Cohan protopresbiteratul Orăzii-mari. Comuna această cu filia împreună constă din 40 Nr. de case cu abia 270 suflete. Poporul acestei comne, vedând că biserica lor e într'o stare slabă, la sfătuirile superiorilor săi și în urma conducerii înțelepte și energioase a preotului local Ioan Farcaș deși puțin la număr și sêrac, dar cu credință tare în bunul Dđeu și în ajutoriul lui sfânt în primăvera anului curinte au decis zidirea unei biserice nouă. Această hotărîre numai decât s'au și pus în lucrare, încât astăzi mulțămîta Diui, pot lăuda și mări pre înduratul Dđeu în biserică frumoasă și corespunzătoare întru tôte mărețului ei scop jertfind pentru acest lucru măreț preste 4000 fl. Fapta această nu are lipsă de comentariu, căci se laudă însași pre sine, și e dêmna de imitat. Etă ce pôte produce buna înțelegere și conducerea înțeleptă însoțite acestea de credința în Dđeu, dragoste cătră aședămintele lui celea sfinte și cu nădejde în ajutoriul cel dumnezeesc.

Sântirea s'au efeptuit în 30 Oct. v. a. c. de concernintele protopop al Orăzii-mari, ca delegatul Preasantiei Sale Dlui Episcop și respective al Magnificienței Sale Dlui vicariu episcopesc, asistat de preoțimea din jur, participând la acest act tot poporul din comună precum și o mulțime mare de popor din acelea părți. La finea serviciului, părintele protopresviter ținu vorbire acomodată solemnității actului plină de învățături, în care accentuând vrednicia credințiosului popor din Abramul superior au îndemnat pre cei presinți să urmărescă esemplul Abramilor. Diua de 30 Oct. va remănă multă vreme pentru poporul din Abramul superior și neuitată, și de sêrbătoare.

Totodată se noteză cumcă spre scopul zidirei bisericei din cestiune ca supra solviri au intrat dela următorii credințioși: Ioan Deac 60 fl., Ioan Farcaș preot 50 fl., Georgie Labău 10 fl., Ioan P. Miron

10 fl. Gavriil Tornioș 10 fl., Ioan Mureșan 10 fl. și Gavriil Papp 10 fl.

Mai departe ajutóre marinimose tot spre scopul de sus și respective dăruiri benevole sau primit dela Maiestatea Sa preagrațiosul nostru Împêrat și Rege Francisc Iosif I-iul 100 fl. Venerabilul Consistoriu gr. or. oradan 100 fl. Ilustritatea Sa Dlu conte Francisc Zichy 50 fl. M. Să Wertheimstein A. proprietariu mare în Ciutelec 15 fl., P. T. D. Ignatiu Altman din B.-Pesta 20 fl., Ioan Hajos 5 fl., Demetriu Romocia 5 fl. doi neguțători din comună 10 fl. un ingeneriu 5 fl. în fine colecta din mai multe comune 12 fl.

Primescă deci marinimoșii dăruitori și contributori mulțămîta călduró-ă a poporului din Abramul superior și dorința ca Provedința divină binefacerea această creștinescă se li-o rêsplătescă însutit.

X.

D I V E R S E.

* *Număr jubilar*, „Transilvania“, organul Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, împlinesce cu finea anului curent 25 ani de esistență. Din incidentul acesta comitetul central al asociațiunii transilvane a luat hotărîrea, ca la 1 Ianuarie 1895 se edea un număr festiv; ér redacțiunea numitei foi a adresat un apel cătră toți colaboratorii foii, ca se concurgă cu câte o lucrare, ce vor afla de bine pentru numărul festiv.

Dorim ca această frumoasă întreprindere se fiă încununată de cel mai splendid succes, și dorim „Transilvaniei“ ani mulți de lucrare pre terenul literar.

* *O revistă pedagogică* nouă va apărea încurênd, precum anunță „Timpul“ redactată de mai mulți profesori universitari pentru trebuințele învățătorilor.

† *Necrolog*. Terențiu Todoreanu, paroch gr. or. român în Șomoscheșiu ca soț; Veturia și Aurelia ca fiice; Teodor Leucuța, paroch gr. or. român în Coroiu ca moș; Maximilian Leucuța, preot gr. or. român în Șimand cu soția Maria Popovici ca părinți; Stefan, Ioan, Luisa, Emiliu, Teodor și Maria, ca frați și surori; Ersilia Leucuța născ. Rațiu și Elena Leucuța născ. Trailescu, ca cumnate; în numele lor și a numeroșilor consângeni, cu inimă frântă de durere aduc la cunoștință trecerea din viață a neuitatei soții, mamă, nepoței, fiicei, surori și cumnate Ana Todoreanu n. Leucuța, care în 2/14 Noemvre a. c. sêra la 10 ore și 1/2, în al 31-lea an al vieții sale, și al 13-lea a fericitei sale căsătorii după împărțășirea cu Stele Taine, și-a dat nobilul ei suflet în mânilor Creatoriului. Rămășițele trupești ale defunctei s'au depus spre odihna eternă în cimiteriul gr. or. rom. din Șimand, la 5/17 Noemvre la 10 ore înainte de amézi. Șimand, la 3/15 Noemvre 1894. — Fie-i țerina ușoră și memoria binecuvântată!

C o n c u r s e.

Pe basa decisului Venerabilului Consistoriu gr. or. român din Arad dela 12 Octobree a. c. Nr. 5277, pentru deplinirea parochiei vacante din comuna Zarand, protopopiatul Boroșineului se eserie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Emolumintele sunt: 1) Pentru funcțiunile ordinarii solvinđi din cassa comunală în rate trei lunari 400 fl.; 2) Una sesiune pământ 280 fl.; 3) Alte venite sigure 100 fl. — Suma 780 fl.

Doritorii de a dobândi această parochiă de clasa a II, sunt pofțiți, recursele lor adnecate cu toate documintele de lipsă pentru numita clasă, adresate comitetului parochial, să-le trimita subscrisului protopresbiter în Boros-lneu (Borosjenő) până în 15 Decembrie a. c., având recurenții a-să presenta în vr'o Duminecă, ori sərbătore în sfta biserică de acolo pentru arătarea desterității în slujbele bisericesci.

Recursele mai târziu intrate nu se vor lua în socotintă.

Zarand, la 29 August 1894.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: IOAN CORNEA, m. p. protopresv.

—□—

Lângă bătrânul paroch Ioan Gurban, din Buteni, instituindu-se un post de capelan timporal, pe această capelania prin această se escrie concurs cu termin de alegere pe Duminecă la 18/30 Decembrie a. c., până când recurenții se vor presenta vre-odată în biserică spre a să face cunoscuți poporului și pe calea oficiului protopresviteral și vor substerne recursele înzestrate cu documente recerute la parochiile de clasa II.

Venitele sunt jumătate din o sesiune de pământ, jumătate dela bir și dela stole, cari la olalta fac 316 fl.

Buteni, la 10 Novembre 1894.

Comitetul parochial.

Cu scirea mea: CONSTANTIN GURBAN, m. p. protop.

—□—

Pentru deplinirea parochiei vacante de clasa a III-a din comuna Leșiu, — protopresbiteratul Orăđii-mari — se escrie concurs cu termin de alegere pe Luni în 26 Decembrie v. c.

Emolumintele sunt: 1) Casă parochială cu supraedificate și intravilanul 25 fl.; 2) Pământ arătoriu 22 jugere à 10 fl. = 220 fl.; 3) Dela 100 numeri de casă câte 1 măsură bucate și anume: $\frac{2}{3}$ parte grâu de pâne, $\frac{1}{3}$ parte cucuruz 125 fl.; 4) Stólele usuate după calculul alor 5 ani din urmă 60 fl. — Suma 430 fl.

Să notéză că după pământul parochial contribuțiunea erarială are să o solvéscă alegândul preot.

Doritorii de a ocupa această parochiă sunt avisati a-și trãmite recursele provédute cu documintele prescise de stat. org., la subseminatul, până în 23 Decembrie v. a. c., având până la alegere a să presenta în sânta biserică din comuna amintită, pentru de a-și aréta desteritatea în cele rituale și în omiletică.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: TOMA PACALA, m. p. protopop.

—□—

Conform ordinului Veneratului Consistoriu arădan de datul 10 Noembrie a. c. Nr. 6453/894, pentru deplinirea stațiunei învățătorești vacante din Baia, protopresviteratul Radnei, se escrie de nou concurs cu termin de alegere pe 6/18 Decembrie a. c.

Emolumintele sunt: 1) Bani gata 300 fl: în cari sunt computate și naturalele și din această sumă învățatoriul să va îngriji și de încălditul școlei; 2) $\frac{1}{2}$ sesiune de pământ arătoriu pe deal; 3) Cuartir liber cu două chilii, cuină, cămară, stalău și grădină de legume; 4) Dela înmormântări unde va fi pofit pentru tot casul 40 cr.

Recurenții, cari doresc a ocupa acest post, au a substerne recursele lor părintelui protopop Vasile Beleş, în Maria-Radna; până inclusive la 5/17 Decembrie a. c., — și au a să presenta în vre-o Duminecă ori sərbătore în

sfta biserică din Baia, spre a-și aréta desteritatea în cântări și tipic.

Baia, în 15/27 Noembrie 1894.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: VASILE BELEȘ, m. p. protopop.

—□—

Pentru deplinirea definitivă a postului învățătoreșc dela școla conf. rom. gr. or. din com. bis. Groșiu, comitatul Caraș-Severin, conform decisului consist. dto 3 l. c. Nr. 6374, să escrie concurs cu termin de alegere pe điuva de 11/23 Decembrie c.

Pre lângă următorele emoluminte: 1) Cortel liber și intravilanul școlei de sub Nr. c. 11. de 1200 orgii □, apoi grajd pentru vite; 2) Patru jugere pământ estr. fănațiu; 3) 60 măsuri de cucuruz în bómbe; 4) Patru orgii de lemne pentru încălditul salei de învățământ și alte patru pentru învățatoriu; 5) În bani gata 182 fl. v. a.; 6) Pentru conferință 5 fl. v. a.

Recursele vor avé să fie ajustate cu testimoniu de pedagogie, cualificațiune din limba magiară și adresate comitetului parochial să se trimită inspectorului de școle Demetriu Marcu în Birkis, comitatul Caraș-Severin. — Apoi fiind că alesul învățatoriu va avé ca să împlinescă și cantoratul fără altă remunerațiune, se poftesce dela recurenții, ca până la điuva de alegere să se presinte în vre-o Duminecă ori sərbătore la sânta biserică din loc, spre a-și aréta desteritatea în cântările bisericești și tipic.

Groșiu, în ședința comitetului parochial dela 14/26 Noembrie 1894.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: DEMETRIU MARCU, m. p. inspector cercual de școle.

—□—

Care în urmarea ordinațiunei Venerabilului Consistoriu arădan de dtul 8 Noembrie a. c. Nr. 6465 se publica de nou concurs pe stațiunea învățătoreșcă din Lăpușnic, comitatul Caraș-Severin, cu următorele dotațiuni. 1) Salariul în bani gata 276 fl. v. a.; 2) Patru jugere pământ estravilan prețuit în 24 fl. v. a. Suma 300 fl. v. a. 3) Douezeci și patru fl. pentru 24 metri lemne pentru școlă și învățator, care comuna le va aduce. 4) Pentru conferință 10 fl.; 5) Pentru scripturistica 5 fl.; 6) Cortel liber și grădină de 800 □.

Recurenții vor avea pe lângă documentarea despre depunerea esamenelor de cualificațiune învățătoreșcă din limba română și magiară asé presenta în s. biserică din Lăpușnic, spre a-și aréta desteritatea în tipic, și cantul bisericesc a-și trãmite recursul aci subscrisului inspector școlar per Balintz în Leucusșeșciu până în 18/30 Decembrie a. c. în care đi va fi și alegerea.

Lăpușnic în 14 Noembrie 1894.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: ADAM ROSA, m. p. inspector școlar.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de învățătore, și 2 posturi de învățatori dela școlele rom. gr. or. confesionale din comuna Toracul-mic, să escrie prin această concurs cu terminul de alegere de 30 de đile dela prima publicare.

De aceste stațiuni sunt legate următorele salare:

I. Pentru învățătore la școla fetelor: a) 200 fl: în bani; b) Pentru încăldământ din care se încăldesce și școla 24 fl.; c) Pentru conferințele învățătorești decă va lua parte 15 fl.; d) Pentru curatorat pe anul întreg 10 fl.; e) Grâu 30 de chible în natură computat à 3 fl.: = 90 fl.; f) Până la alte dispușțiuni rețut pentru cuartir 30 fl., de tot suma 369 fl. v. a.

II. Pentru învățator la clasa I: a) 220 fl. în bani; b) Un juger de pământ arătoriu esarendat pe

a. c. cu 32 fl.; c) 400 □ grădină estravilană exarendată pe a. c. cu 8 fl.; d) Pentru încălzământ, din care se încălzeșee și școla 48 fl.; e) Pentru conferințele învățăto-reșci deca va lua parte 15 fl.; f) Pentru curatorat 10 fl.; g) 2) chible de grâu a 3 fl. chibla = 60 fl.; și quartir liber, însă de o camdată până la alte dispușețiuni relut de 30 fl. v. a. — Suma peste tot: 423 fl. v. a.

III. Pentru învățător la clasa II; a) 220 fl. în bani; b) Un juger de pământ arătoriu esarendat cu 32 fl.; c) 400 □ grădină esarendată a 3 fl.; d) Pentru încălzământ din care se încălzeșee și școla 48 fl.; e) Pentru conferințele învățăto-reșci deca va lua parte 15 fl.; f) Pentru curatorat 10 fl.; g) Grâu 20 chible a 3 fl.; chibla = 60 fl.; și quartir liber cu grădină intravilană; 2 sobe, 1 antișambră, cuină, spais și pod.

Recursele ajustate corespundătoriu recerințelor legall și adresate com. par. din loc sunt de a se adresa Prea On. Domn. Protopresviter Paul Miulescu, în Nagy-Komlos, cottul Torontal; având respectivii a se presenta în vre-o Duminecă ori sêrbătore în s-ta biserică, cei cu clase și cei ce vor dovedi capabilitatea de o conduce corul vocal, vor fi preferiți.

Toracul-mic, în 17/29 August 1894.

În numele comitetului parochial:

V. Petroviciu, m. p. Georgiu Serb, m. p.

paroch și preș. com. par. not. com. par.

În conțelegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protopop și inșpector de școle.

Pentru ocuparea definitivă a postului de învățătoră la școla gr. or. rom. confesională de fete din **Belințiu**, se escrie concurs, în termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumintele sunt: 1) În bani gata, solvinđi $\frac{1}{2}$ din cassa bisericeii și $\frac{1}{2}$ din cassa cultului 300 fl.; 2) 20 metri lemne, din cari se încălzeșee și școla; 3) Pentru conferință 5 fl.; 4) Pentru scripturistică 5 fl.; 5) Locuință liberă cu grădină de legumi.

Dela recurențe se poștește a se presenta în vr'o Duminecă ori sêrbătore în biserică locală, spre a-și arêta desteritatea în cântare; se dovedeșcă calificațiune „baram buna” din limba română și magiară; se instrueze fetițele ceremonialul biser.; êră nereflectând învățăto-re cu atare calificațiune, se primese și învățători calificați. — Recursele astfel instruate și adresate comitetului par., se se suscêrnă P. Onor. D. Protopop și inșpector tract. Georgiu Crăciunescu, în Belințiu p. u. Kiszetó.

Belințiu, la 7/19 Noemvre 1894.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. prot. și inșpector școlar.

În lipsa de competenți cu calificațiunea preserisă se escrie de nou concurs la noua înființândă școlă poporală confesională din **Moroda**, cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în fôia oficiôsă.

Emolumintele sunt: 1) Salariul anual 300 fl. v. a. solvinđi în rate quartale; 2) Pentru scripturistică 8 fl.; 3) Pentru conferință 10 fl.; 4) Pentru curatorat 10 fl.; 5) Quartir liber cu grădină; 6) La înmormentări unde va fi poftit 50 cr; cu liturgie 1 fl.; pentru încălzirea școlei se va îngriji comuna.

Dela recurenți se pretinde a produce: 1) Testimoniu de calificațiune și de preparandie; 2) De limba magiară, fiind poftiți recurenții a se presenta în biserică locală pentru de a-și arêta desteritatea în cant și tipic.

Sê obsêrvă că alegândul numai după proba de unan se va recomênda Ven. Consistoriu spre întărire definitivă.

Recursele adresate comitetului parochial, se se subșternă părintelui protopop și inșpector Ioan Cornea, în Borosjenő.

Moroda, 23 Octobre 1894.

Comitetul parochial.

Cu scirea mea: IOAN CORNEA, m. p. inșpector școlar.

—□—

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal lângă veteranul paroch Ioan Bozgan, în **Cicir**, pe basa decisului Venerabilului Consistoriu gr. or. român din Arad, Nr. 5601/894. se escrie concurs cu termen de alegere pe 18 30 Decembrie a. c.

Emolumintele sunt:

- Una sesiune pământ arătoriu estravilan;
- Un intravilan parochial;
- Trei bucăți grădini suplinitore;
- Birul dela 175 numere de case, câte o măsură grâu dela una;
- Stolele îndatinat;

Alesul capelan, va folosi jumătate din venitul șchițat sub literele a, b, c, d, și e, având a suporta tot în aceea proporție și sarcinile publice civile și eclesiastice.

Recursele instruate conform §. 15, lit. b) din regulamentul de parochii de clasa II, adresate comit. paroch. se se subșternă protopopului concerninte Moise Bocșanu în Arad, până inclusive 11/20. Dec. a. c.; până la care termen, recurenții se pot presenta în cutare Duminecă ori sêrbătore la sfta biserică, pentru a-se valora în servițiul divin și predicare ori cântările rituali.

Cicir, 30. Octomb. (10 Novembre) 1894.

Comitetul parochial.

Conțeles cu protopopul: MOISE BOCȘANU, m. p.

—□—

Prin strămutare devenind vacantă capelania temporală, sistemisată pe lângă veteranul paroch Nicolae Ribariu din **Șag**, — pe basa resoluțiunei Venerabilului Consistor dto 24 Oct. a. c. Nr. 5890/1894 se escrie concurs pentru deplinirea ei cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecesan „Bis. și Școla.”

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: 1) jumetatea sesiunei parochiale, folosită de parochul Nicolae Ribariu; 15 jughere a 15 fl. 225 fl. 2) birul parochial pe jumetate face 20 chible a 3 fl. = 60 fl.; 3) venitul stolar pe jumetate, după calculul de mijloc al celor b ani din urmă = 60 fl.; 4) relut pentru cortel cât timp va fi parochul în viață 40 fl.; la olaltă 385 fl. La care sumă, în cazul când alesul ar dovedi capabilitate și aptitudine în afacerile sale pastorale, se va mai bucura încă de un ajutor din fondul preoțesc, amêsurat venitului dela sesiunea parochiei de acolo.

Dela recurenți se cere ca să dovedeșcă calificațiunea normată de măritul congres național bis., din 1891 p. 146 pentru parochii de clasa a doua. Recursele adresate comitetului parochial de acolo, se se înainteze subșcrisului ppresviter (Fabrik). Reflectanții sunt avisați a se presenta în vre-o Duminecă ori sêrbătore în st. biserică de acolo, cu observarea §. 18 din regulamentul pentru parochii — spre a-și arêta desteritatea omiletică și rituală.

Șag, Octomvre 1894.

Branca Savi, m. p.

Iosif Trifu, m. p.

președinte.

notar.

Cu consensul protopresbiterului: Dr. TR. PUTICI, m. p.